

Autorka si zvolila téma, které se váže jak k jejímu rodišti, tak i k jejímu zájmu, jímž jsou dějiny školství. Vznikla tak práce věnovaná složitému období roku 1945 a 1946 v lokalitě s ještě složitější historií – v České Lípě. Jedná se totiž o město s německou tradicí, kde Češi tvořili do roku 1945 pouze menšinu.

Práce členěna do šesti kapitol, kdy jádro tvoří 4. a 5. kapitola. V úvodu autorka seznamuje se svým záměrem a zhodnocuje prameny a literaturu, které využívala. Jedná se především o SokA v České Lípě, kde využila všechny relevantní prameny a poměrně chudou existující literaturu. V druhé kapitole nastiňuje autorka společensko-historický vývoj České Lípy, aby mohla sledovanou problematiku vhodně zařadit do širšího kontextu. V této souvislosti je nepochybně na místě i vývoj města ve světle statistik, kde je dobře vidět i vývoj města z národnostního a náboženského hlediska. Ve třetí kapitole je zmapován vývoj českolipského školství do konce školního roku 1944/1945 a jeho nejvýznamnější proměny. Čtvrtá kapitola již sleduje obnovu, zakládání a vývoj všech jednotlivých škol. V páté kapitole jsou zobrazeny problémy, s nimiž se školy a jejich správa musely potýkat, a to jak z hlediska zajištění výuky, problematiku učitelského sboru, přibývajících žáků a nedostatečného materiálního zabezpečení. Pozornost je věnována i problémům žactva. Práce je opatřena velice bohatou textovou přílohou, kde jsou uvedeny všechny předpisy a nařízení, jimiž se ve sledovaném období měly školy v (nejen) v České Lípě řídit.

Autorka analyzovala všechny dostupné materiály a popsala velice složitou situaci německého města, které se během jednoho roku proměnilo v město české. Přináší celou řadu nových poznatků, které byly známy spíše „z doslechu“ než ze solidního odborného zpracování. Potíže se sháněním učitelů „do pohraničí“, kde dobrovolnost nestačila a nastalo cílené přemísťování, potíže s pomůckami a s nedostatečnou kapacitou škol. Komplikované národnostní složení žactva.

Michale Machačové se podařilo napsat studii, která má ve svých závěrech nepochybně nadregionální rozměr, je pravděpodobné, že situace v České Lípě je prototypem situace v pohraničních městech poválečného období. V práci je v budoucnu možné pokračovat.

Práci hodnotím jako výbornou.

Doc. PhDr. Alena Míšková, PhD.